

4
СТОР.

Почесні
з УжНУ

4
СТОР.

Людвіг Потіш:
філіжанкові розмови

7
СТОР.

3 історії
одного випуску журналістів

Що в спадок залишили нам предки?

Першим про це знатиме... УжНУ!

Тишу в лабораторії молекулярної генетики біологічного факультету (облаштували приміщення нещодавно коштом власних фондів альма-матер та міжнародного проекту, про який – далі) порушує хіба стукіт пробірок-епендорферів. Їх готує для роботи випускниця медичного факультету й аспірантка УжНУ Христина Щубелка – водночас лікар та провідний дослідник ініціативи «Партнерство для досліджень геному в Україні та Румунії» за фінансування Європейського Союзу.

Мені поталанило бачити на власні очі початок роботи над першими десятима відібраними зразками (див. фото). Усього їх – 150 (аналогічне число – і з румунського боку, у філії в Сату-Маре університету Васіле Голдїш із міста Арад). Саме стільки закарпатців погодилися стати учасниками унікального дослідження. І невдовзі дізнаються більше про своє походження. Зокрема, про те, якими були предки, про стан їхнього здоров'я, можливість передавання в спадок схильності до певних захворювань тощо.

Добровольці, котрі погодилися здати венозну кров для дослідження, – корінні уродженці різних куточків області в третьому поколінні (!). Фахівці під час вибірки звертали увагу на рівномірний розподіл учасників за районами й статтю.

Проект (ініціатор – Ужгородський національний університет) унікальний не лише для Закарпаття, а й для всієї України, каже ректор альма-матер Володимир Смоланка. «Вивчатимемо генетичне різноманіття людей, котрі проживають у повітах Сату-Маре й Бая-Маре, що розкинулися по один бік Карпат, і Закарпаття – по інший. Зможемо простежити генетичні відмінності та спорідненість між жителями Румунії й України. Адже обидві держави – поліетноси. Тож результати будуть цікавими», – зауважує очільник вишу.

Реалізацію проекту розпочали перед карантинном, далі довелося все відтермінувати. А влітку ввійшли до активної фази дослідження. Зібрали біологічний матеріал. До речі, це вже друга ініціатива такого напрямку, до якої залучені представники УжНУ. Раніше наші науковці виконували проект, у якому вивчали геномне різноманіття жителів України (зразки збирали в усій державі). Отримані результати невдовзі опублікують. А нинішню ідею називають логічним продовженням попередньої, лише коло України звузили до Закарпатської області. І тепер досліджують геномне різноманіття тутешніх жителів.

Початок. Завершення – на стор. 2.

Із Днем знань!

Із відеовітання ректора В.Смоланки студентам-першокурсникам УжНУ

Дорогі першокурсники! Хотів би зустрітися з вами віч-на-віч, побачити ваші усмішки, поспілкуватися, оцінити емоції й привітати зі вступом до УжНУ. Проте зараз такий час, що мусимо берегти одне одного. Ви зробили перший, дуже відповідальний крок у доросле життя. Він був непростим, оскільки ваша вступна кампанія суттєво відрізнялася від попередніх. По-перше, ви закінчували школу в умовах онлайн-навчання. По-друге, складали ЗНО в період піку пандемії. А ще робили це все в той момент, коли стояли перед серйозним вибором.

Ми вже пишаємося вами. Знаємо: до нашого університету прийшли молоді, амбітні, відкриті люди, які приносять із собою море ідей та емоцій. Ми допоможемо реалізувати ваші мрії.

Початок цього навчального року – непростий. Хочу нагадати слова, вигравірувані на перстені мудрого Соломона: «Усе минає, і це минає». Ми знаємо, і про це вам скажуть викладачі-айтівці – про те кожного вірусу можна створити антивірус. Ми знаємо, і про це вам скажуть викладачі-медики – проти кожного вірусу створюють-

ся ефективна вакцина. Ми знаємо, і про це вам скажуть викладачі-психологи й журналісти – негативні мисловіруси можуть перекрити позитивні мисловіруси. Отже, тільки вперед! Використовуйте можливості нашого університету. Дійте згідно з лозунгом: «Змінюйся сам – і змінюй світ навколо».

Пам'ятайте: змінити світ може той, хто дуже цього бажає. Вітаю в Ужгородському національному університеті, і тримаймося на контакті!

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ,
професор.

Учена рада – по-новому

Презентації, доповіді, обговорення та ухвалення рішень. Здавалося б, стандартне засідання колегіального органу університету. Незвичне одне: відеоформат. Члени вченої ради УжНУ вирішують важливі питання за допомогою сервісу для проведення конференцій у режимі реального часу Google Meet.

Під час вересневого зібрання проголосували за присвоєння почесного звання «Заслужений професор Ужгородського національного університету» доктору фізико-математичних наук, завідувачеві кафедри прикладної фізики Іванові Неболі. Проректор із наукової роботи Ігор Студеняк зазначив: «Іван Іванович – відомий фізик-теоретик, науковець, педагог зі стажем роботи 45 років, на посаді професора, завідувача кафедри – 23 роки, підготував п'ятьох кандидатів наук і має близько 200 наукових і

науково-методичних праць».

Затвердили й кандидатів на здобуття стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених. Серед них – викладачі кафедри органічної хімії Наталія Король і Микола Кут, асистент кафедри ортопедичної стоматології Мирослав Гончарук-Хомин, асистент кафедри терапевтичної стоматології Ельвіра Данко, старший науковий співробітник кафедри квантової електроніки Антоніна Малініна. Нині такі виплати отримують семеро перспективних науковців.

Крім того, питання стосувалися проведення попередньої експертизи дисертацій, рекомендацій до вступу в докторантуру, виконання плану роботи та рішень ученої ради в цьому навчальному році.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Профспілка УжНУ: в активній фазі

Профспілчанське життя в нашому університеті останнім часом перебувало в активній фазі: спочатку відбулися звітно-виборчі конференції в підрозділах, відтак – і власне такий же захід у первинній профспілковій організації Ужгородського національного університету. На порядку денному розглянули такі питання, як вибори голови профспілки альма-матер, його заступника, нових складів профкому, мандатної, ревізійної комісії та делегатів на XXI звітно-виборчу конференцію обласної організації профспілки.

В обговоренні доповіді голови ППО, доцента кафедри слов'янської філології та світової літератури Т.Суран узяли участь делегати й запрошені, зокрема В.Воробець, заступник директора та член профбюро Наукової бібліотеки УжНУ, В.Матяшовський, начальник

відділу з охорони праці, М.Колодій, голова профспілкової організації факультету суспільних наук, доцент кафедри політології і державного управління, Б.Троя, ветеран профспілки, член комісії профкому з роботи з ветеранами, В.Шароді, старший викладач кафедри фізичного виховання, Ф.Смирнов, спеціаліст з інформаційної та аналітичної роботи обласного комітету профспілки.

Грунтовний виступ мав голова ревізійної комісії, завідувач кафедри обліку і аудиту економічного факультету, професор Йосип Данильчук.

Відтак делегати одногосно дали позитивну оцінку роботі профспілкового комітету й затвердили звіт ревізійної комісії.

Також від комісії з розробки проекту постанови звітно-виборчої конференції виступила голова профкому юридичного

факультету, доцент кафедри цивільного права Л.Нечипорук. Зазначений документ, у якому проаналізовано попередню роботу та основні напрямки подальшої діяльності профкому, обговорили, прийняли за основу й затвердили в цілому.

Після обговорення доповіді делегати конференції перейшли до основного питання порядку денного – виборів. Було повідомлено: звітно-виборчі збори й конференції 14 профспілкових організацій факультетів та інших підрозділів УжНУ, а також пленум профкому висунули на голову останнього кандидатуру чинної очільниці Т.Суран. За неї одностайно й проголосували. Заступником голови профкому так само переобрали доцента кафедри квантової електроніки фізичного факультету О.Конопльова.

Також сформували нові

склади профкому УжНУ, мандатної та ревізійної комісії, делегатів на XXI звітно-виборчу конференцію обласної організації профспілки працівників освіти і науки та визначили делеговану особу (Т.Суран) для входження до комітету обласної організації профспілки.

На конференції продовжили повноваження делегатів, проголосували за приведення у відповідність до статуту ДВНЗ «УжНУ» назви первинної профспілкової організації (відтепер – первинна профспілкова організація працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет», скорочено: ППОП ДВНЗ «УжНУ»). А ще внесли зміни та доповнення до положення про первинну профспілкову організацію УжНУ у зв'язку зі зміною її назви та визначили особу (Т.Суран), яка представляти-

Тамара Суран і надалі очолюватиме первинну профспілкову організацію працівників УжНУ.

ме профспілкову організацію УжНУ для здійснення реєстраційних дій.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Що в спадок залишили нам предки?

Першим про це знатиме... УжНУ!

Закінчення.

Початок – на стор. 1.

...Процес виділення ДНК із клітин вимагає максимальної зосередженості. Працюють у лабораторії із сучасним обладнанням. До прикладу, усі компоненти розчину, як роз'яснила Х.Щубелка, змішують у центрифугі (і в лабораторії вже зовсім не тиша!), відтак пробірки переносять до термального міксеру, де клітини крові руйнуються механічно й хімічно. Згодом вимірюють концентрацію одного з двох типів природних нуклеїнових кислот за допомогою нанофотометра. І це ще далеко не всі етапи виділення ДНК.

Від початку й до кінця такої роботи (якщо одна людина працює одразу з десятима зразками) потрібно орієнтовно 40 хвилин.

Результати проекту допоможуть, зокрема, у роботі лікарям. Відповідні наукові розвідки дозволять визначити ефективність певних фармакологічних препаратів або ж вплив мутацій на розвиток тих чи інших хвороб. Узагалі дослідження геному

людини – сфера, яка стрімко розвивається, наголошує В.Смоланка. Ідеться про персоналізовану медицину майбутнього. «Як медик, не можу не сказати. Це світла перспектива нашої галузі! Лікування кожного окремого випадку буде персоналізованим. Саме такі генетичні дослідження дозволять виділити групи людей, які чутливі до тих чи інших препаратів. Відповідно підвищиться ефективність лікування різних захворювань, найтяжчих – зокрема», – каже ректор УжНУ.

У команді проекту від альма-матер – і генетик Тарас Олексик, доцент кафедри зоології, а ще професор Оклендського університету (США) та університету Пуерто-Рико. Пан Тарас має значний досвід роботи над ініціативами, пов'язаними з геномом людини. І хоч перебуває наразі в Штатах, у дистанційному форматі залюбки поділився враженнями: «Проект виконуємо разом із румунськими партнерами, але базуємося на нашому досвіді, якого набули під час попередньої ініціативи – побудови геномної

карти всієї України. Сподіваюся, ця ідея призведе до того, що зробимо фундамент для розвитку нової персоналізованої медицини в нашому краї, Україні загалом, а то й у всій Східній Європі. Тут ми поки що перші. Крім того, ініціатива дозволить відповісти на чимало питань. Скажімо, є змога дізнатися про історію місцевих популяцій населення не тільки в контексті теперішнього, тобто не лише тих країн, які зараз маємо, а й в історичному плані. Порівняємо з генетичною інформацією поколінь, а також результатами археологічних знахідок, що дозволяють зрозуміти генетичні карти людей, котрі жили тисячі років тому на цій землі», – розповів Т.Олексик.

Дослідження – конфіденційні. Дані учасників знеособлені за міжнародними правилами медичної етики. Кожному добровольцю планують дати коротку карту про його походження. І ця інформація актуальна й для повсякдення. «До прикладу, люди знатимуть про те, носіями чого вони є, а це допоможе, примі-

ром, у подальшому плануванні вагітності. Крім того, існують такі захворювання, які, можливо, є в геномі, але не виявляються, утім нам варто про них знати, аби змінити певні звички в стилі життя. Звісно, змінити свій генетичний код нереально, зате є змога попередити інші ризик-фактори задля уникнення серцево-судинних чи інших захворювань», – зазначає Х.Щубелка.

Проект матиме й довготривалий вплив на регіон. Один із результатів – уже облаштована на біологічному факультеті сучасна лабораторія, у якій набуватимуть досвіду молоді дослідники, а саме біологи, медики, біоінформатики, котрі працюватимуть із ДНК людини та інших організмів.

«Упродовж останніх років наш університет вийшов на серйозні масштабні дослідження, що є на передовому фронті світової науки. Це дуже важливо для альма-матер. А для наших працівників – ще й додаткова мотиваційна складова. Загалом же для вишу – своєрідна візитівка, бо ж такі дослідження

підвищують рейтинги університету», – додає В.Смоланка.

...Доти ж у лабораторії на біологічному факультеті кипить робота. І всі – в очікуванні даних, які покажуть генетичне коріння, що сформувало сучасне населення Закарпаття та Північної Румунії. Стане відомо, що ж у спадок могли залишити нам предки. І відродно: першим про це дізнається УжНУ. Та про один із тих «дарунків» відомо вже. Альма-матер творять ті, хто, за раніше опублікованими дослідженнями генетичного коду нації загалом, вирізняються працелюбністю, релігійністю, умінням поважати одне одного, толерантністю до всіх народів, зрештою, волелюбністю, романтизмом, емоційністю тощо. Хіба це не найкращий спадок? Спадок, який наче знищю ока беруть в УжНУ вже 75 років. І хто зна: можливо, унікальне геномне дослідження, яке триває у виші, є теж одним із подарунків долі до третього чвертьстоліття...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Майстер своєї справи

До 60-річчя від дня народження Олега Сліпецького

Моє знайомство із цією визначною особистістю триває вже понад 40 років. А з плином часу вона тільки міцніє, відкриває нові грані, приносить взаємозбагачення... Спілкування приємне з будь-яких тем. Відомий педагог, науковець, громадський діяч і просто порядна Людина. Усе це має стосунок до колеги – старшого викладача кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби Ужгородського національного університету О.Сліпецького. Його ювілей спонукав до того, щоб сказати кілька добрих слів, на які Олег Степанович, безперечно, заслужив.

Наш колега народився 15 вересня 1960 року в славному місті Самбір, що на Львівщині, у родині вчителів Івонни Йосипівни та Степана Михайловича. Пізніше з'явилася сестра Галя. Батьки прищепили дітям найкращі риси: працьовитість, цілеспрямованість, відповідальність, принциповість, твердість у відстоюванні поглядів і переконань та, звичайно, повагу до старших. Цю батьківську науку діти неухильно несуть усе своє життя.

О.Сліпецький успішно закінчив Самбірську СШ № 1 і вирішив вступити на історичний факультет Ужгородського університету. На жаль, перша й друга спроби виявилися невдалими (тоді конкурс становив 10–12 абітурієнтів на місце). Тому Олег улаштувався різноробочим у місцевому колгоспі імені Щорса (1977 – 1979). Нарешті, 1979 року став студентом омріяного істфаку. Зразу влився в процес: добре вчився, був активним у громадській роботі, допомагав однокурсникам із завданнями. Курсові та дипломні писав на високому фаховому рівні. Олег зі своїми рефератами брав участь у всеукраїнських

конкурсах студентських наукових робіт. Закономірно: здобувач фаху закінчив університет із дипломом із відзнакою. Ще кілька місяців довелося послужити в армії, щоб стати офіцером запасу.

Згідно з розподілом молодих спеціалістів, колега одержав направлення працювати на Самбірщину, до Сусолівської восьмирічної школи, де викладав історію та географію. Через рік очолив комсомольську організацію Самбірського СПТУ № 2, був організатором позакласної та позашкільної виховної роботи Самбірської середньої школи № 8. За цей час зарекомендував себе з найкращого боку: добросовісно готувався до уроків, заняття проводив динамічно із залученням усіх учнів, вникав у проблеми вихованців і, за потреби, намагався допомогти, організовував змістовні позакласні та позашкільні виховні заходи тощо. Тобто життя складалося добре. Одного ж дня отримав листа від професора Володимира Задорожного, який порадив вступати до аспірантури. І юнак поїхав до Ужгорода.

У стінах рідного вишу зустрів професора Григорія Павленка, котрий запросив на викладацьку роботу. Недовго вагаючись, Олег Степанович погодився. Із жовтня 1988 року й дотепер працює на історичному факультеті (із березня 2017 року – факультет історії та міжнародних відносин) Ужгородського університету. Зараз наставник, як уже було сказано, є старшим викладачем кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби. За 32 роки добросовісної праці здобув вагомий авторитет у середовищі крайової інтелігенції, повагу колег та вихованців. І це – заслужено, про що мова нижче.

Характеристику здобутків колеги почну аналізом його педагогічних надбань. Підкреслю: Олег Степанович є справжнім педагогом, педагогом від Бога. Студентам викладає (чи викладав) такі курси: «Історія середніх віків», «Історія нового часу», «Архівознавство», «Музеезнавство», «Спеціальні історичні дисципліни», а також спецкурси: «Німецькі колонії Південної України та Криму в другій половині XVIII – 60-х рр. XIX ст.», «Сфрагістичні дослідження в науковому доробку українських вчених кінця XVIII – початку XXI ст.», «Формування державності і становлення національної символіки в країнах Європи, Азії та Америки» тощо.

О.Сліпецький досконало знає фактичний матеріал своїх курсів. До дрібниць продумує структуру кожного заняття, використовує оптимальні педагогічні прийоми в процесі викладацької роботи. Завжди прагне досягти високих результатів. Навчає студентів учитися. І робить це наполегливо, систематично, не шкодуючи часу. Безперечно, колега – суворий, вимогливий та принциповий наставник. Але для нього на першому місці – справедливість, повага до студентів, непереможне бажання озброїти їх знаннями, підготувати до самостійного життя, виховати громадянами. За це ювіляра щиро поважають здобувачі фаху, шанують колеги, відзначає керівництво факультету й університету загалом.

Олег Степанович не тільки високофаховий педагог, а й прекрасний методист. Він підготував і видав чимало навчально-методичних студій, а саме: програми нормативних курсів, методичні поради з архівно-музейної та переддипломної практик студентів, навчально-методичні матеріали з курсів та спецкурсів: «Архівознавство», «Музеезнавство», «Спеціальні історичні дисципліни», «Німецькі колонії Південної України та Криму в другій половині XVIII – 60-х рр. XIX ст.: заснування, економічний розвиток і соціальні відносини», «Становлення національної державної символіки в країнах Європи, Азії та Америки» тощо. Зроблено все це на основі ґрунтовного опрацювання найновішої методичної літератури та з урахуванням вимог Болонського процесу.

У контексті вищесказаного додаю: нинішній ювіляр три десятиліття успішно керує музейно-архівною практикою студентів. Останнім часом юнаки й дівчата проходять її на базі музейних і архівних установ За-

карпаття та частково Львівської області. А ще колега працює зі здобувачами фаху над написанням курсових, бакалаврських та магістерських робіт. Особливу увагу приділяє вихованцям, які вперше готують наукові проекти. Підкреслю: «курсвики» наставника успішно захищають свої праці, виступають на конференціях, публікують результати дослідницьких пошуків у збірниках, беруть участь у всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт... Досягненнями молоді заслужено тішаться й керівник.

Відомий О.Сліпецький і як дослідник. Головна проблема, над якою він працює, – історія німецьких поселень в Україні з кінця XVIII й до початку XX ст. Запропонував цю тему науковий керівник, професор Григорій Павленко. Потрібно наголосити, що Олег Степанович і тут виявив свої найкращі риси: працелюбність, наполегливість, відповідальність. Чимало часу провів у фондах архівів (Російський державний історичний архів, Центральний державний архів давніх актів, Державний архів Одеської області тощо) у пошуках потрібних документів. А ще ретельно опрацював опубліковані джерела, зокрема відповідну періодику, а також статистичні дані, що дозволило комплексно й ґрунтовно розкрити тему.

О.Сліпецький, зокрема, проаналізував імміграційну політику царської Росії в указаний час, розкрив причини переселення німців на українські землі, простежив особливості освоєння ними території Південної України та Криму, охарактеризував систему землеволодіння та землекористування в колоніях на українських теренах, торкнувся питання податків і повинностей німецьких колоністів Причорномор'я, Приазов'я й Криму в період, який досліджував, тощо. Загалом автор має в доробку майже півтора десятка глибокозмстовних наукових публікацій із вищезазначеної проблеми. І доводиться тільки жалкувати, що доля не була прихильною до колеги й він не захистив кандидатську дисертацію.

Олег Степанович також має здобутки й у вивченні геральдики Закарпаття. Насамперед зацікавила історія прапора краю. О.Сліпецький твердо відстоює позицію, що прапор Закарпаття, відповідно до історичної традиції, має бути сичово-жовтим. І доводить це за допомогою конкретних історичних фактів. А ще брав безпосередню участь у розробці

герба історичного факультету, герба та прапора Ужгородського національного університету.

Ювіляр – активний у громадській роботі. Доручення завжди виконує добросовісно та вчасно. Тому й дають О.Сліпецькому те, що є найскладнішим, – контроль за життям студентів у гуртожитках, організацію їх зустрічей із відомими людьми, бо знають: не підведе.

Останнім часом Олег Степанович долучився до створення Історичної школи імені В'ячеслава Липинського. Вона започаткована як просвітницький проект із сучасними формами подання матеріалу, цікавими фактами, яких не віднайти в підручниках. Школа працює в кафе-музеї «Під замком». Слухачі можуть поставити запитання після прослуханої лекції та запропонувати тему наступної. Віримо, що ця ініціатива матиме майбутнє.

...15 липня 2017 року – трагічна дата в житті Олега Степановича. Воно (життя) поділилося на «до» і «після». В Австрії загинув син Ростислав, якому було 34 роки. Юнак ріс вихованим, чемним, людяним. Його ставили в приклад іншим. Успішно закінчив бакалаврат Національного університету «Києво-Могилянська академія», магістратуру – у Тронгеймському університеті (Королівство Норвегія). Працював в успішній міжнародній ІТ-компанії в Осло, потім – у Празі. Був гордістю батьків. І тут усе обірвалось в один момент. Тепер батько регулярно навідує сина на «Барвінкоші», місці вічного спочинку. Шкода, час не лікує татове серце...

Вище я відзначав, що ювіляр усе свідоме життя сумлінно й наполегливо працював (і робить це дотепер). Однак не здобув нагород. Але тим не переймається. Для нього головне, що був причетним до підготовки кількох тисяч фахівців-істориків, які вдячні за науку життя та професійну майстерність. А це є найголовнішим для кожної людини, яка прийшла в земний світ.

О.Сліпецький зустрів важливі життєві ювілеї – 60-річчя – із вагомими здобутками, про що йшлося вище. Але життя не закінчується. Попереду нові ідеї та плани. Тому щиро зичимо колезі доброго карпатського здоров'я, благополуччя, упевненості у власних силах, невичерпної наснаги в праці, оптимізму та Божої благодаті на многії і благії літа! Із роси й води, дорогий друже!

Микола ОЛАШИН,
доцент УжНУ.

Одним абзацом

■ **Договір.** УжНУ тісно співпрацюватиме з Ужгородською загальноосвітньою спеціалізованою школою-інтернатом з поглибленим вивченням окремих предметів. Договір уклали з метою підвищення ефективності і якості навчання вихованців школи та нашого вишу у сфері науково-дослідної, навчально-методичної, організаційної, культурної, виховної та інших діяльностей. На заході були присутні ректор УжНУ Володимир Смоланка, проректор

Ігор Король та директор школи-інтернату Олена Іщенко.

■ **Перемога.** Сергій Король, представник УжНУ, переміг на Чемпіонаті України з більярду в особистому залуку. Особисто-командний чемпіонат ЗВО України серед науково-педагогічних працівників із більярду «Динамічна піраміда» відбувся в Кременці (Тернопільська область). Наступні такі змагання планують улаштувати в Ужгороді в квітні 2021 р.

■ **Підсумки.** Приймальна комісія УжНУ підбила підсумки

першого етапу вступної кампанії на черговому засіданні. За словами відповідального секретаря ПК Петра Горвата, в альма-матер попрацювали успішно. Удалося вкластися в терміни й зарахувати близько 3500 вступників. А проректор Ігор Студеняк поінформував про зарахування на ОС «Доктор філософії» за кошти державного бюджету. Вступна кампанія до аспірантури тривала з 1 червня до 31 липня. Прийняли 189 заяв – 102 на денну форму

навчання, 72 – на вечірню, 15 – на заочну. Згідно з рейтингом, на державне замовлення рекомендовано 92 аспірантів.

■ **Вибори.** На факультеті суспільних наук відбулися збори трудового колективу. Обирали нового декана. Згідно з результатами відкритого голосування, очолювати підрозділ довірили Ю.Остапцю, який був керівником ФСН і досі. Ректор УжНУ В.Смоланка наголосив: факультет суспільних наук має всебічне сприяння з боку ректорату,

зокрема в підтримці ініціатив, покращенні матеріально-технічної бази підрозділу. На зборах також виступали проректор із науково-педагогічної роботи М.Лендзел, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи І.Козубовська, заступник декана ФСН із виховної роботи В.Гиря. Вітаємо Ю.Остапця з переобранням! Бажаємо подальшої плідної праці на благо факультету!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Відзнака професора Петра Шеремета

Серед цьогорічних почесних громадян Ужгорода — знайий хірург, заслужений лікар України, професор кафедри хірургічних хвороб медичного факультету УжНУ П.Шеремет.

Життя Петра Федоровича нерозривно пов'язане з медфаком, де пройшов шлях від студента до професора. Коло наукових зацікавлень — проблеми травматичного шоку, хірургія гепатобіліарної системи, мікрохірургія лімфатичної системи. Першим

на Закарпатті впровадив у практику мікрохірургічні методи хірургічного лікування лімфедемії кінцівок у вигляді лімфовазовенозних та лімфонодуловенозних анастомозів, застосовував ендолімфатичне опромінення лазером та ендолімфатичну терапію при перитонітах. Дослідження презентував у понад 160 наукових працях і монографії, отримав патенти на два винаходи, подав більше ніж 20 раціоналізаторських пропозицій.

Педагогічний хист Петра Федоровича відзначають сотні студентів, а пацієнти

вдячні за майстерність та людяність. І не медициною єдиною! Із 1967 року П.Шеремет — артист самодіяльної народної чоловічої хорової капели альма-матер «Боян», а також пише вірші, видав збірку «Несподівана зустріч».

Правду кажуть: талановита людина — талановита в усьому. Нових Вам звершень, Петре Федоровичу!

Ольга БРАЙЛЯН,

студентка відділення журналістики.

Цікавий Людвіг Потіш: «...спочатку син намагався приховати від одногрупників, що він — мій»

Про зятятого (у мріях!) мандрівника, який присвятив себе (у реальності!) викладанню...

ФІЛІЖАНКОВІ РОЗМОВИ

До нас тільки-но наближалася усміхнена офіціантка, як співрозмовник без вагань і з упевненістю замовив каву. Отож бесіда буде ціКАОВОю! Хоч і надзвичайності, як кажуть, не позичати. 24 години / 3 філіжанки, «маскування» сина в університеті, підготовка відомих людей... І не тільки! Сьогодні поглядівські «посиденьки» — із доцентом, завідувачем кафедри лісівництва географічного факультету УжНУ Людвігом Потішем...

— Упіймала себе на думці: відколи веду рубрику «Філіжанкові розмови», досі спілкувалася лише із жінками. Ви — перший чоловік! Як ставитесь до «кавування» із представниками протилежної статі?

— Позитивно! (усміхається — прим. авт.). Розмови за ароматним напоєм корисні в робочих моментах. А для ужгородців — і поготив. У нас усе за кавою вирішується! Якщо потрібно щось уточнити, то, уважаю, краще це робити в офіційній обстановці, у кабінеті. Але будь-яка ідея смакує краще, коли на фоні розмови — така ось філіжанка...

— Справжньому закарпатцеві одного горнятка на 24 години замало: скільки кав здатні зарядити Вас на день?

— Тепер обмежуюся споживанням улюбленого напою лише в першій половині дня. За той час устигаю випити 3 чашки. Перша — одразу після підйому, о 6:00—7:00 зазвичай; інші — спонтанні.

— Напевно, другою кавою здебільшого смакуєте в університеті...

— Як же сказати «ні» на пропозицію колег: «Пішли на каву»? Вона стала певним ритуалом і в

альма-матер. Бо знову ж: будь-які питання в супроводі цього напою вирішувати легше й швидше.

— Кава, університет і любов — тріада, яка, думаю, диктує формат Вашого повсякдення вже чимало років. Як потрапили до УжНУ?

— Уперше побачив стіни рідного вишу завдяки Малій академії наук. Здобув середню освіту в школі № 1 Ужгорода (завершив її в 1986 році). У 10 класі нас привели до університету, організували екскурсію факультетами. Згодом вступив на біологічний. Була перерва через службу в армії. А так весь час відтоді пов'язаний з альма-матер. Після завершення навчання почав працювати лаборантом кафедри зоології, далі став старшим лаборантом зоомузею, згодом — його завідувачем, ще трохи пізніше — асистентом кафедри зоології, доцентом та, зрештою, завідувачем кафедри лісівництва.

— А як випускник біологічного опинився на роботі на географічному факультеті?

— Так склалося. На жаль, тодішній завкафедрі лісівництва, доцент Володимир Кічуря захворів, тож декан (на той час Степан Поп) доручив мені очо-

лити цей підрозділ. Через рік мали розпочати акредитацію нової спеціальності. Довелося 10 місяців побути завідувачем, тоді пішов на вибори. Бакалаврат акредитували, а через три роки — і магістратуру.

— Викладання — Ваше?

— Думаю, так! Якщо відверто, ніколи не уявляв себе педагогом. Вихований на мріях... Джой Аддамсон, Джеральд Даррелл та інші мандрівники надихали рухатися їхньою життєвою стежиною. Я навіть мав два шанси потрапити в експедицію до Південної Америки. У студентські роки організували поїздки. Звісно, подав свою кандидатуру, але саме розпався Союз — і все скасувалося. Багато мріяв про експедиції. Замість подорожі до Антарктиди в 1999-ому поїхав на стажування до США. Далі працював в університеті. Найдужче радію можливості спілкуватися зі студентами. Цікаво спостерігати за їхньою «еволюцією». Не кривитиму душею: довелося бачити й чимало розчарувань молоді через обрану професію. У когось це було тимчасовим явищем на шляху до успіху, а хтось знаходив себе в інших сферах. Природно, найбільше люблю працювати з тими, хто хоче вчитися. Приємно, що серед вихованців — нині відомі особистості. Скажімо, фотограф Сергій Гудак. Так, так... Він — випускник біологічного :).

— Знаю, що серед Ваших вихованців — люди різних професій, адже читали універсальну для всіх факультетів загальну екологію. Яким був цей досвід?

— Мав лекції на економічному, хімічному, медичному, математичному... Аудиторії В1, В2 були практично заповнені. Найбільша складність — у тому, що потрібно голосно говорити, аби почули й ті, хто зверху.

— Кажуть: сучасні студенти — ліниві. Погоджуетесь?

— Певною мірою — так. Освіта стала доступнішою, але мотивація її здобути послабила позиції. Нині більший попит на прикладні науки, але життя змінюється й показує потребу в фундаментальних.

— Юнь розчарується, а Ви їй допомагаєте полюбити професію?

— Звісно! Під час знайомства з першокурсниками переконаю: фахівець у сфері лісівництва затребуваний у всі часи й народи. Як приклад наводжу період Марії-Терезії, котра через відсутність у краї професіоналів вищезазваної галузі запросила сюди

німців. Тобто перші лісівники Закарпаття з'явилися тут через їх відсутність. Як полюбити фах? Поміркувати про майбутнє! У наших випускників немає проблем із працевлаштуванням. Трудяться чи не в усіх відповідних державних установах області.

— У третю неділю вересня відзначали День працівника лісу. Як святкуєте зазвичай?

— Цьогоріч через карантин довелося обмежитися словесними привітаннями одне одного. А в минулі роки відгукувалися на запрошення обласного управління лісового господарства. Долучалися до урочистостей, там рекламували кафедру й університет загалом. Мені такі заходи подобаються можливість зустрітися зі своїми випускниками: згадати минуле, обговорити сьогодення й зазирнути в майбутнє. Приємно, коли учень досягає успіхів. Ось, приміром, колишній наш студент Віталій Джуган нині обіймає посаду головного лісничого в Хустському лісовому дослідному господарстві.

— У першу неділю жовтня зустрічатимете ще одне професійне свято — День працівників освіти. Чим знакова ця дата?

— Змогую переосмислити своє призначення й бути попереду змін. Я з учительської родини: мама, бабка, тітка, дідо... Часто дискутую про «совок». Не кажу, що колись було погано, а тепер добре. Проте я «за» новації! Життя динамічне й рухається вперед. Карантин і дистанційний формат роботи це довели. Системи, які ми починаємо опановувати, представники європейських університетів використовували роки 20 тому, а тепер уже послуговуються іншими платформами.

— Ви — учительська дитина. Таких нерідко в класі тримають «на відстані». Потерпали від цього?

— Ні. Мама — музичний педагог. Там система індивідуальних занять, тож такий досвід, як Ви описали, мене оминув. Але я викладав у... сина.

— І як це: учити (а головне — оцінювати!) сина?

— Важко. Син в аудиторії та вдома — абсолютно різні «люди». Безумовно, вимоги підвищуються, але я намагався залишатися об'єктивним. Із 2004 року перейшов на тестову форму контролю, яка для базового оцінювання — ідеальна. Щодо сина... Звісно, я хотів розпитати про навчання, однак моя дитина ніколи не розповідала

про викладачів, бо це ж — колеги! Було кумедно: спочатку син намагався приховати від одногрупників, що він — мій. Я їздив машиною до вишу, а мій студент ходив пішки сам. Так тривало місяць. Проте прізвища та імені по-батькові не приховаєш :)...

— Ставите «енки» молоді за відсутність на заняттях?

— Якось математики намагалися вирахувати періодичність, із якою беру до рук журнал і позначаю відсутніх. Курс «Основи екології» «ознайомчий», без практичних. Потрібно було придумати критерії для заліку. 30 % із тих, хто приходив його складати, не відвідали жодної лекції. Тоді дію за принципом анекдоту. Маю три запитання: як звати викладача (своє ім'я й прізвище традиційно записую під час першого знайомства зі студентами на дошці), що за предмет і прошу назвати колір підручника. Часто не відповідали на перше. А ось відгадати третє було нескладно: екологія асоціюється із «зеленим».

— Якби Вам запропонували 10 видів дерев, із яких можна врятувати лише один. Що б обрали?

— Аборигенів! Це — дуб звичайний, дуб скельний, бук, граб, ялиця біла, кедр європейський. 200 років Карпати штучно засаджували неаборигенними видами, тож хотілося б відновити.

— Сина народили, дерево теж посадили. І точно не одне...

— Понад сотню за останні 10 років. Удома росте магнолія, сакура, Іудине дерево. Із плодів — хурма, 3 сорти персика, 2 сорти сливи, ще груші, інжир, виноград тощо.

— Уважаєте себе щасливим?

— Так! Коли бачу зацікавленого студента, працевлаштованого випускника, успіхи кафедри; якщо вдається залучити до викладання й науки вихованця, коли приймаємо абітурієнтів...

— Рідний виш зустрічає 75-річчя. Яким уявляєте його через іще чверть, а то й пів століття?

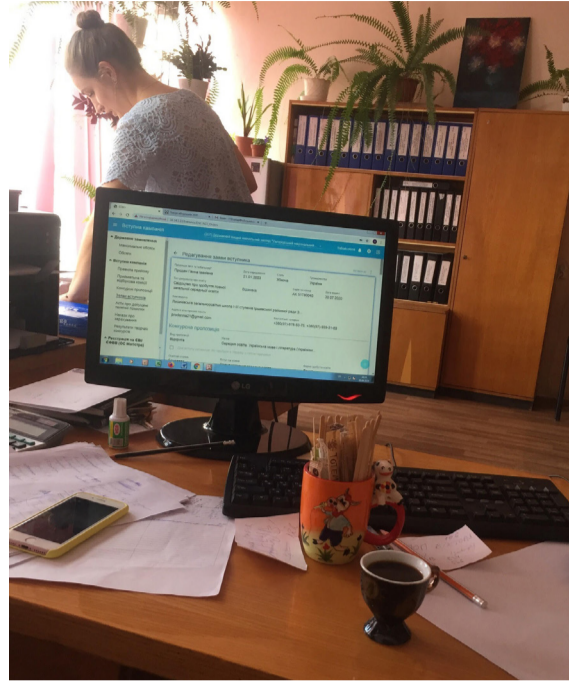
— Таким, що процвітає. УжНУ посідає гідну позицію в порівнянні з іншими ЗВО. Якось знайомий угорський лікар (випускник УжДУ) у книжці спогадів підрахував, що в Угорщині працює понад 5 тисяч випускників нашого медфаку. Якщо проаналізувати, то немає такого села на Закарпатті, де б не було випускника рідного університету...
Миррослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Як вижити, коли інші... вступають?!

Щойно перегорнула ще одну цікаву сторінку в житті. Цьогоріч довелося попрацювати в приймальній комісії університету. Побачила вступні перипетії ізсередина. І як кажуть, життя складається з контрастів. Іноді значна кількість випадковостей вирішують твою долю. Часто доводиться пливати за течією, оскільки чинити опір у певних ситуаціях не маєш дяки. Не буду наводити сухі цифри про підсумки вступної кампанії-2020 (докладніше див. стор. 2), проте в мене є для вас дещо цікавіше. Готові? Поїхали!

Ви відчували коли-небудь, що кожен клік на комп'ютері – вирішальний, притому не для вас, а для інших, зовсім не відомих людей? Доводиться обачно робити кожну дію. Приймальна комісія – величезна машина, яка активно запустилася ще два місяці тому. Вона складається з багатьох «механізмів», себто людей, які відповідально повинні виконувати свою роботу. Працювати необхідно злагоджено, рухатися в одному напрямку. Звісно, новачкам у цій справі складніше. Виникає мільйон запитань, як підійти до того чи іншого етапу. У дні завершення прийому документів усі працюють, наче в окропі. Найважливіше – зберігати спокій, чітко розуміти, що маєш зробити.

Прийом документів – відповідальна справа, яка наскрізь просочена бюрократизмом, а його в нашій країні, на жаль, хоч греблю гати. Із року в рік абітурієнти приїжджають із батьками задля цієї процедури. Однозначно від моменту вступу моїх тата й мами система кардинально змінилася. Ми постійно рівняємося на Європу, запозичуємо методики, але подеку-

ди ще відчуються скам'янілі правила. Виникає запитання: чи потрібно українським університетам насправді переводити стільки «папір'я»? Ми – нове покоління. Зараз прогрес стрімко проникає в кожну платформу. Безперечно, провести підрахунки навіть у тих же журналах потрібно, укласти договір – теж, подати оригінали чи копії. Тільки навіщо роздруковувати все на світі (журнали, заяви, які заповнили не всі абітурієнти)? Невже не можна спростити цей момент? Перевести в електронні формати? Зекономити таким чином час, дерева, нервові клітини... І крок до цього вже зроблено. Вступники на бакалаврат та магістри подавали заяви онлайн. Ну... і що не так?! Це те ж саме (зараз моделюю ситуацію), коли працювати за новим комп'ютером у старому «ворді» за 2000 рік. Ніби все як

пише книжка, але результат не той: задаєш одну команду, а він «брикається».

Тепер про позитивні моменти. Як кажуть, біда об'єднує. З'ясувалося: випадкове знайомство може переформатуватися в щирі розмови з любов'ям нічним містом. А ще не могла раніше подумати, що доведеться на рідному філологічному перебувати з 9-ої ранку до опівночі через великий обсяг роботи. І добрий охоронець із милою собачкою запропонує провести нас із тимчасовою колегою до гуртожитку, щоб не було лячно й сумно йти.

Ніколи не любила еспресо, а тим паче без цукру. До сьогодні... Не знала, що ранкова кава й 10-хвилинне її пиття на свіжому повітрі можуть принести стільки задоволення! Самостійно варити в неділю цей ароматний напій (оскільки доводилося працювати й у вихід-

ні) – навіть весела справа. Нас завжди оточують «свої» люди, просто ми зазвичай не одразу це усвідомлюємо.

...То був життєвий досвід, своєрідне загартування. Попри те, що іноді триптих звичайного харчування (сніданок, обід і вечеря) зводився до кількох каравозних монологів із печивом, бананом, йогуртом і, безперечно, кавою... Адже, коли відчуваєш відповідальність за чийсь долю, то зовсім не до їжі! Та це дрібниця. Утім, такі доводилося виживати. У прямому значенні слова. Вчасно виконувати обов'язки, протистояти викликам аж занадто бурхливої реальності. Зокрема: обробляти заявки в системі, вносити дані, вираховувати середній бал атестатів, перевіряти кожен завантажений документ вступника, а пізніше ще й відповідати на тисячу й

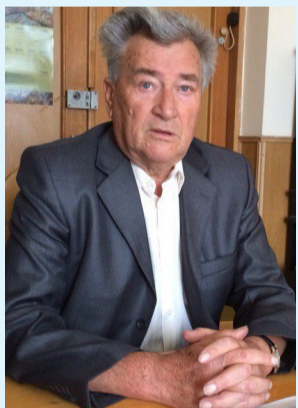
одне запитання абітурієнтів і їхніх батьків. Зрештою, лякатися невідомих номерів телефонів, коли не пам'ятаєш, до кого з майбутніх студентів і з якого приводу доводиться дзвонити. Я розумію: природний процес переживання й бажання все зробити вчасно, аби спокійно навчатися в омріяному виші.

Якось о 21:30 у мене був найпізніший дзвінок від абітурієнтів... Хвилювалися й розпитували, як відбувається поселення в гуртожиток, коли приїхати, яку писати заяву. Така доля спіткала усіх представників Приймальної комісії УжНУ. «Спонтанне» харчування, велика кількість роботи – лише маленькі краплини в морі під назвою «вижити, коли вступають». Доводилося мріяти про теплі речі. Так, так... Мое літо вдома завершилося, коли в повітрі ще панувала неймовірна спека. А в Приймальній комісії тепла пора зовсім непомітно перейшла в осінню прохолоду. Батьки переслали екстрапосилку з моєї рідної Львівщини традиційною «Укрпоштою». Та через несумісність мого робочого часу з графіком відчиненого поштового відділення теплі речі засинали 5 ночей поспіль і зустрічали 5 світників у сподіванні такі потрапити до мене. Одяг вижив, а ось 4 домашні персики, які акуратно поставила матуся з надією мене побалувати (це ж була екстрапосилка!), кращик часів не дочекалися... Утім, то дрібниця.

Прожитий місяць змусив чимало переосмислити. Навчив швидше реагувати на екстремальні ситуації, бути стресостійкішою. Мабуть, усе в житті відбувається не просто так...

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Іванові Мандрику – 75!

17 вересня своє 75-річчя зустрів ексдекан історичного факультету, колишній завідувач кафедри нової і новітньої історії та історіографії, а нині професор кафедри модерної історії України та зарубіжних країн І.Мандрик.

Життя Івана Олександровича тісно пов'язане з університетом. Адже нинішній ювіляр ще й закінчив рідний виш та з аспіранта розпочав в альма-матер наукову діяльність. Плідно авторитетний учений-гунгаролог та викладач співпрацює і з «Поглядом».

Бажаємо іменинникові життєвої наснаги, доброго здоров'я та вітхи від перебування в колі родини, колеги, друзів!

«Тут зібралися найкращі...»

15 вересня урочисто розпочався навчальний рік для першокурсників

Хоч не традиційно в перший день осені й без масових урочистих заходів, та новоспечені студенти все ж переступили поріг Ужгородського національного університету.

Переважно «дебютна зустріч» першокурсників з обраними спеціальностями відбулася на факультетах, в аудиторіях, де студенти познайомилися одне з одним, із викладачами та мали змогу дізнатися більше про майбутнє навчання та університетське життя загалом.

Із-поміж усіх вирізнявся факультет міжнародних економічних відносин. Викладачі, студенти та всі охочі зібралися перед входом до УжНУ й стали учасниками повноцінної «лінійки». Звісно, із дотриманням карантинних обмежень.

До слова запросили проректора УжНУ з науково-педагогічної роботи Ігоря Короля: «Тут зібралися найкращі, які попри все досягнули мети. Мені приємно, що тепер в університеті більше першокурсників, ніж у попередні роки. Але вдвічі приємніше: до нас ідуть найкращі студенти Закарпаття та інших регіонів».

Захід відвідав міський голова Богдан Андрійов. Він також звернувся до першокурсників: «Цінуйте кожен день життя й навчання в цьому виші. Пам'ятайте, що тільки знання допо-

можуть вам стати відомими, духовно сильними та матеріально незалежними».

Про знайомство з колективом, враження від університету та вибір спеціальності розповіла Олександра Мічко, першокурсниця філологічного факультету (спеціальність «Середня освіта», спеціалізація «Українська мова і література. Англійська мова і література»): «Сподобалася привітність викладачів, а також їхнє бажання бачити студентів не через екран монітора, а за партою в аудито-

рії. Для мене наразі УжНУ – новий світ, до якого тільки адаптуюся. Мрію, щоб усі події, які відбуватимуться у виші, не проходили повз. Звісно, ніхто не каже, що шлях буде легким, але сподіваюся почерпнути максимум знань від наставників, а вивчене застосувати на практиці в майбутньому. Ще із 7 класу мріяла стати вчителькою української мови та літератури. Обожнюю читати, учитися, а також ділитися знаннями з іншими. Обрала саме цей факультет, бо мені сподобалася його

атмосфера, тут можна простежити добру комунікабельність між викладачами й студентами, а також готовність розповісти, показати та допомогти здобувачеві фаху знайти себе і своє покликання в житті».

Бажаю першокурсникам, щоб роки, проведені в УжНУ, були позитивними, цікавими та веселими, а знання, здобуті у виші, хай допомагають майбутнім професіоналам досягти успіху.
Дар'я ПІТРА,
студентка
відділення журналістики.

+1 на філфаку

Навчальний рік на філологічному факультеті розпочали із черговою відновленою за сприяння іноземних партнерів аудиторією. Словацьке агентство з міжнародного співробітництва з розвитку («SlovakAid») надало фінансову підтримку, щоб реконструювати навчальне приміщення для представників відповідного відділення УжНУ. Ідейною натхненницею такого осучаснення є лектор словацької мови та культури, професор Яна Кесселова.

У вітальному слові завідувач кафедри словацької філології Наталія Петріца зауважила, що за 25 років існування в альма-матер словацького відділення реалізовано чимало спільних проектів за активної підтримки партнерів із сусідньої держави. Генеральний консул Сло-

вацької Республіки в Ужгороді Павол Паніс наголосив на важливості вивчення словацької мови, готовності до подальшої співпраці. Урочистий захід відвідав і економічний дипломат Генконсульства СР в Ужгороді Данієл Цабан.

Від керівництва УжНУ виступила проректор Мирослава Лендьел: «Традиційно розпочинаємо «міжнародний» рік на філологічному факультеті. Під час карантину з'явилося більше часу на написання нових проектів, наукову роботу та ремонт. Раді долучитися до всіх ініціатив підрозділів, адже це сприяє кращому навчанню студентів. Хочу побажати завжди знаходити якісні можливості для здобуття фаху. Умови для цього вже є: УжНУ, чудові викладачі, підтримка з боку міжнародної

спільноти, мотивація ознайомлюватися з іноземними культурами. Старанне навчання – запорука перспектив».

Декан філфаку Галина Шумицька подякувала за підтримку й зауважила, що реконструйована аудиторія – вагома підпора у створенні належних умов для користування, до прикладу, електронними посібниками на лекційних і практичних заняттях та для самостійного навчання студентів передусім словацького відділення. Молодь зазначеного підрозділу найчастіше навчається у двох вишах: українському та словацькому. У планах – реалізація програми академічної мобільності, зокрема з Пряшівським університетом.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Фото Віталія ЗАВАДЯКА

SARS-CoV-2 та ІФА-тестування: досягнення ужнівців

Наукові школи альма-матер реагують на ситуації в суспільстві та покликани пропонувати ефективні рішення. В умовах пандемії Науково-дослідницький і навчальний центр молекулярної мікробіології та імунології слизових оболонок УжНУ виявляє антитіла (білки, які імунна система виробляє у відповідь на проникнення інфекції) IgM, IgG до коронавірусу SARS-CoV-2. Застосовують метод імуноферментного аналізу (ІФА).

Ректор, доктор медичних наук Володимир Смоланка переконаний: те, що виш надає соціальні послуги співробітникам та студентам, – у край важливо. «Використання сучасного

лабораторного обладнання, яке придбали медичним підрозділам УжНУ для проведення ІФА-діагностики, – лише один із заходів, що будемо впроваджувати для медичного захисту колективу в період пандемії», – зазначив Володимир Іванович.

В арсеналі Центру – система для здійснення ПЛР у реальному часі, гомогенізатор для виділення ДНК, ламінарна шафа II класу мікробіологічного захисту, термо-, магнітний шейкери, спектрофотометр/флуориметр, ІФА-зчитувач з автоматичною системою промивання взірців... Сучасні прилади для мікробіологічних, генетичних та імунологічних

досліджень дозволяють у співпраці з ужгородським медичним центром «Prevention» здійснювати ІФА-тест. Людина здає кров із вени, і лабораторія може виявити імуноглобуліни двох типів: М (є при гострому процесі захворювання), G (антитіла «пам'яті», показують наявність імунітету до вірусу). Позитивний ІФА-тест – підстава для проведення дослідження ПЛР (полімеразної ланцюгової реакції), яке виявляє РНК вірусу SARS-CoV-2 в мазку зі слизової носо-, ротоглотки.

Директор вищезазначеного центру, професор кафедри мікробіології, імунології та вірусології з курсом інфекційних хво-

роб Надія Бойко наголошує на необхідності моніторингу наявності антитіл, щоб відповісти на питання: як довго тримається імунітет, коли стає можливим наступне зараження, скільки в регіоні є осіб, які переохворіли... Н.Бойко зауважила: ПЛР-тестування – доволі вартісне, діє ліміт сертифікованих тестів у краї, тому доцільніше насамперед зробити ІФА-тестування.

Наш ЗВО був одним із перших, хто долучився до формування відповідної лабораторії, оскільки науковці альма-матер роками вивчають молекулярну мікробіологію та імунологію слизових оболонок. Дослідження ужнівців стають

ще актуальнішими, зважаючи на оприлюднені 19 вересня нові стандарти Міністерства охорони здоров'я України, котрі регламентують госпіталізацію осіб із підозрою на коронавірус винятково за результатами ІФА.

До того ж в альма-матер запровадили добровільне ПЛР-тестування. Науково-дослідницький і навчальний центр молекулярної мікробіології та імунології слизових оболонок є прогресивною установою-учасницею міжнародних проектів, зокрема «Горизонт-2020». Бажаємо нових досягнень!

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Анжеліка Голодчак:

«Не зраджую улюбленому регіонові Белек :)!»

– Як дізналися про можливість практики в Туреччині?

– На кафедрі міжнародних комунікацій. Викладач підійшла й запитала, чи не хочу

пройти співбесіду на літній сезон до Туреччини. Практика полягає в спілкуванні з людьми, адже працюємо тут трансферними й тургідами.

Цьогорічні умови обмежили вільне міждержавне пересування й унеможливили подорожі. За останніми даними Міністерства закордонних справ України, для наших громадян доступні візити до близько 50 країн. А першою на початку літа відкрила кордони Туреччина. Саме там нині перебуває Анжеліка Голодчак, яка в червні завершила факультет туризму та міжнародних комунікацій УжНУ. Дівчина вже втретє помандрувала на стажування до сонячного узбережжя, що стало можливим завдяки договору між підрозділом альма-матер і оператором Calypso Tour. До Всесвітнього дня туризму (27 вересня) «Погляд» дізнавався про враження Анжеліки від практики, а також, як їй удалося відвідати вже 20 країн.

Допомагаємо туристам більше дізнатися про цікаві факти околиць, турецький регіон.

– Скільки студентів долучаються до стажування?

– Як говорили на нашій конференції, за чотири роки з України було успішно відправлено понад три тисячі студентів на посади трансферменів, хостесів, офіціантів, аніматорів, продавців тощо.

– Яка тривалість і умови програми?

– П'ять-сім місяців, літній сезон. Стажерам надають документи на легальне тимчасове місце проживання, безкоштовне житло, трансфер, страхування, харчування.

– Розкажіть, будь ласка, про ваш регіон перебування. Подобається?

– Це моя третя практика й третій сезон у Туреччині. Не зраджую улюбленому регіонові Белек :)! Найкращі готелі, білосніжний пісок, зелень, гольф-поля навколо!

– Із яких країн туристи?

– Зараз працюю на польському ринку.

– Удається практикувати навички спілкування іноземними мовами?

– Англійською комунікую переважно зі знайомими з інших компаній.

– Як опанували польську?

– Перед практикою подорожувала сусідньою країною. Оскільки я із Західної України, то швидко вивчила. Майже все розуміла на початку, а потім – щоденна практика з людьми.

– А в університеті які мови вивчали?

– Англійську, упродовж двох семестрів – іспанську.

– Чому обрали факультет туризму та міжнародних комунікацій УжНУ?

– Сама із Закарпаття, після дев'ятого класу вступила на туризм до коледжу в Івано-Франківську, бо вже тоді почала подорожувати й хотіла досліджувати все нове. Прагнула знати ще більше й обрала Ужгородський національний

університет, куди вступила одразу на третій курс.

– Що дають подорожі?

– Ширший кругозір та внутрішній спокій.

– У яких країнах побували?

– Відвідала 20 країн, здебільшого європейських, була ще в Тунісі, тепер четвертий раз у Туреччині. Мрію поїхати до Таїланду, Бразилії та Канади.

– Чимало людей мріють подорожувати, але не завжди є можливість. Порадьте, як реалізувати задумане...

– Якщо працюєш чи маєш кишенькові гроші, частину відклади на «особливий» день, який точно принесе тобі радість та нові емоції. Подорожі варто почати Україною, потім узяти одноденний тур до Будапешта. І вже час дасть обрати, що хочеш побачити далі.

– Дякую за розмову. Успіхів, бажаю відвідати найзаповітніші місця!

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Бути вірним собі й фаху

3 історії одного випуску журналістів

Вони закінчили університет 15 років тому. Це був третій випуск відділення журналістики та мій перший у ролі академнаставника. Стільки часу не бачилися! Через коронавірус домовилися зібратися двома меншими групами – у Києві й Ужгороді.

І ось, зокрема, зустріч у рідному місті... Особливо тепла, душевна. Дехто навіть прибув зі столиці, а хтось спеціально винаймав авто, аби приїхати.

Це був чудовий курс і таким залишається в статусі випускників. Десь близько чверті фактично одразу після отримання диплома поїхали до столиці й успішно підкорили її. Серед них є працівники районної газети, IT-сфери, різних пресслужб, бізнесу й навіть... заслужені журналісти! На жаль, дехто вже відійшов у інший світ... Усіх згадали, приємно поспілкувалися, порадили успіхам одне одного. Значна частина залишилася в медійній галузі, та всі вірні своєму професійному виборіві.

Я попросив кількох випускниць, аби для «Погляду» поділилися роздумами щодо нашої зустрічі та періоду навчання в УжНУ. Ось якими були відповіді...

Богдана Клекнер, журналіст газети «Вісник Хустщини», дописувач до обласного видання «Карпатський об'єктив», екстароста групи: «Зустріч, що подарувала неймовірно приємні емоції та приречена стати доброю традицією, – саме такими словами я б описала ті кілька годин, проведених у колі креативних, щирих і зовсім не підвладних рокам однокурсників, однокурсників та мегапозитивного академнаставника Володимира Юрійовича Тарасюка. Скажу відразу, що для мене цього часу було замало: не наговорилася, не розпитала все, що хотіла. Урешті-решт, не нафотографувалася :). Так, нашу групу важко було назвати зразковою :), але ексклюзивною – без сумнівів та заперечень варто! І після 15 років цей факт тільки підтвердився: серед нас – відома письменниця, теле-, радіо-журналісти, пресекретарі, ITівці, громадські організаторки, фрілансери, а найголовніше – хто б і чим не займався, у якій би сфері не працював, у очах збереглися ті іскорки з безтурботного студентства, що

вирізняли нас із-поміж інших колег по цеху. Пишаюся: кожен із нас і надалі розвивається, пізнає себе, не боїться змін та креативить, ба більше, мотивує інших. Тут, зокрема, маю на увазі старання дорогої Тетяни Літераті розкрити мене в написанні історико-краєзнавчих нарисів про рідний Хуст :). Про студентські роки – тільки найкращі спогади, адже вони звели з такими чудовими дівчатами й хлопцями. Окреме дякую академнаставнику Володимирові Юрійовичу. Він як ніхто інший поважав нашу ексклюзивність, не тиснув, не обмежував рамками творчу свободу, не читав безглузких нотацій. Просто завжди залишався поряд: мудрий, надійний і надзвичайно добрий академтаго. Знаю точно: скільки б років не минуло, це – мої люди, із якими не просто приємно згадати студентство, кумедні випадки, ті часи, коли ми були такими безтурботними й великими мрійниками; ті, із якими я – на одній хвилі; ті, котрі розуміють із пів слова, завжди готові допомогти й порадити, підтримати. Випробувано й надзвичайно цінно! Тож із нетерпінням чекаю наступної зустрічі й усім раджу попри шалений ритм життя, безкінечний конвеєр буденних справ знаходити час на такі події, бо вони того варті!

Катерина Бессарабова, випусковий редактор вечірніх новин «Сьогодні-19», теле-

канал «Україна»: «Навчання в УжНУ – один із найтепліших спогадів юності. Я натхненно здобувала знання й не менш натхненно одразу почала застосовувати їх на практиці, адже з першого курсу пішла працювати за фахом чи... радше – за покликанням! Навики, якими поділилися викладачі, уже в 17 років дали мені шанс працювати на місцевому радіо. А коли отримала диплом спеціаліста – знайшла роботу на телебаченні в столиці. Магістратуру завершувала в Московському державному університеті. Але можу впевнено сказати: за професійними якостями, шалено відповідальним ставленням до роботи мої викладачі УжНУ нічим не поступалися викладачам МДУ. Завжди ставила й ставлю наставників з Ужгорода в приклад і тепер, коли сама навчаю молодих журналістів працювати».

Тетяна Вовканич, головний директор із комунікацій (відповідає за зовнішні та внутрішні комунікації в групі фінтехкомпаній, до якої належать процесинговий центр «УКРКАРТ», агрегатор платіжних методів «Interkassa», платіжна система «Tranzzo», сервіс для оплати комунальних послуг «Oplata.com» та інші фінсові компанії): «Дбаю про імідж брендів, генерую репутаційні інфоприводи для них і забезпечую публікації в ЗМІ. Також є керівником проєктів із кор-

поративної соціальної відповідальності. Наразі, скажімо, розробляємо курси з фінсової грамотності та виступаємо партнером гри з кібербезпеки, створеної на замовлення USAID. У моїй зоні відповідальності – вирішення антикризових кейсів та розвиток внутрішніх комунікацій у компанії. Також організовую пресівенти та рг-заходи. Працюю з 18 років. Пригадую, що після першого курсу ми проходили практику в газетах. Я опинилася в редакції «Молоді Закарпаття», де отримала пропозицію продовжити співпрацю. Так, на другому курсі почався інтенсив: у першій половині дня – на пари, а після них – на роботу. Час минав, навчання тривало, роботи змінювалися... Газета, радіо, ТБ... Напрочуд удячна викладачам нашого відділення журналістики за те, що вони завжди підтримували професійні починання, із розумінням ставилися до моментів, коли через роботу ми дещо «пригальмовували» у навчанні. Особливо вдячна Галіні Шаповаловій за мою чисту солов'їну, Віталієві Жугаю – за активне залучення нас на події Прес-клубу ринкових реформ (там я познайомилася зі своїм кумиром Сергієм Рахманініним із «Дзеркала тижня»), Юрію Бідзілі – за розвиток відділення й запрошення на лекції кращих із кращих в українській журналістиці, зокрема Володимира Здровеги. І звісно, окреме

спасибі нашому куратору Володимирові Тарасюку. За терпіння, лояльність, віру в талант кожного з нас... Неймовірно рада нашій зустрічі в найнеодноточніший рік – рік пандемії коронавірусу, страхів, заборон і чотирьох стін. Як співається в пісні: «...друзі мої, нам треба зустрітися частіше!»

Тетяна Літераті, автор краєзнавчого проєкту «Втрачений Ужгород», журналіст сайту «Про Захід», заслужена журналістка України: «Роки навчання в університеті були прекрасними, із багатьма однокурсниками досі підтримую дружні стосунки. Пригадую, що тоді ми хотіли якнайшвидше знайти роботу, тому на практиці працювали все літо, старалися добре себе зарекомендувати. Нині, мабуть, лише половина курсу працює в журналістиці – інша частина знайшла себе в різних сферах. Але всі мої однокурсники – успішні люди, якими дуже пишаюся».

Айна Бадалова, консультант із питань комунікацій, учасник експертної групи Національної ради реформ, співвласник консалтингової платформи: «Багаторічний інтервал дає змогу підвести проміжну риску, поглянути на себе збоку і, зарядившись досвідом таких же, як і ти, рухатися далі. А заряджає все: і професійні успіхи, і особистий розвиток, і кар'єрний рух, і кардинальна зміна фаху взагалі. У нас справді талановита й дружна група. Радісно, що всі намагаються максимально реалізуватися й принести користь світу, хто б де не був».

Звичайно, особливо приємно було читати рядки випускниць про себе, колег із відділення журналістики, та найрадісніше: група справді досягла вагомих життєвих висот і вкотре довела: в УжНУ свого часу недаремно відкривали відділення журналістики. І його медійна лоза дійсно плодоносить гарними гронами фахівців.

Насамкінець вітаю з Міжнародним днем солідарності журналістів, який відзначали у світі 8 вересня. І своєму випускові 2005 року – особливе спасибі за чудову зустріч! Та до нової!.. Сподіваюся, уже без карантинних обмежень!

Володимир ТАРАСЮК,
ексакадемнаставник групи.

Цікавий видався початок!..

Літо промайнуло, а осінь постукала в двері, коли її зовсім ніхто не чекав. Як за раз, пам'ятаю: сиділа за столом і захопилася телефонною грою. Здається, це було щось схоже на «Тетріс», коли мій апарат почав незвично вібрувати й на екрані відкрився календар. Цитую: «До першого вересня залишився тиждень!» Щось незрозуміле промайнуло в голові.

Карантин зумів дуже дивно перетворити чотири сезони року в два: зима та ізоляція. Але коли читаєш телефонне нагадування – серце починає відчувати щось чарівне. Атмосферу «пар», повітря твого міста, запах осені, голоси одногруп-

ників та безкінечну кількість чорнила ручок.

Тиждень промайнув швидко. Речі. Валізи. Квитки. Автобуси. Нарешті, я на місці. Перше вересня 2020-ого стало, напевно, найдивнішим днем навчання за останні 12 років.

Того дня мене розбудили сповіщення про лекцію, яка мала незабаром розпочатися. Розплющила очі, пішла до ванної й випила кави. «Пара» почалася. Із монітора на мене дивилася одна з наставниць. Будучи при повному «марафеті», вона радісно вітала нас із початком навчального року. Нас – сонних, у ліжаках і пухнастих капцях, із ледь розплющеними

очима й волоссям, що стирчить у різні боки. Хтось навіть забув зняти маску для сну.

Далі почалася лекція. Одні намагалися друкувати текст, інші швидко писати, а дехто давно спав. Перепитати майже не можливо, адже ти одразу перебиваєш викладача, створюєш перешкоди, і в більшості випадків ніхто з першого разу навіть не розуміє, що саме хочеш. Отож конспектувати потрібно вміти.

А ось відеозв'язок – окрема тема. То когось Інтернет підставить, зображення в ньому застигне в найневдалішій варіації, то хтось пройде заду, а іноді й кішка на стіл уляжеться чи пес почне бігати на

фоні й просити господаря погратися (звідки тваринам знати про початок навчального року?) А в гуртожитку взагалі не рекомендую практикувати ввімкнення камери, звичайно, якщо викладачі й одногрупники не полюбляють фільми про зомбі. Адже по-іншому не назвеш ні себе, ні інших жителів маленької кімнати, котрі намагаються прокинутися й одночасно привести себе до ладу. Добре, що хоч пензлик для макіяжу не один на всіх.

Ну що ще сказати? Цікавий справді видався початок!
Юлія ДЕРДЮК,
студентка відділення журналістики.

Зі Всеукраїнським днем бібліотек!

Праця бібліотекаря непомітна й кропітка. Адже у величезному сховищі літературних мешканців потрібен абсолютний лад, який, безперечно, у нашій книгозбірні є. Із нагоди Всеукраїнського дня бібліотек, який відзначають в Україні 30 вересня, бажаємо всім представникам цієї професії наснаги, терпіння, багато щасливих моментів, усміхнених і порядних читачів. Зі святом!

Як я стала куратором...

Дистанційне навчання — у розпалі, а я працюю. І не абиким, а куратором авторської рубрики «День автора».

...Усе почалося з того, що наприкінці третього курсу потрапила на оголошення в одній групі, де шукали людей, котрі вміють добре писати. Ну й чому б не спробувати? Відповідь від адміністраторів сайту надійшла трохи більше ніж через два тижні. І ось, нарешті, очікуване: «Ви нам підходите». Щастю не було меж. Працювати в команді з цікавими людьми, які розуміють одне одного, доповнюють, пропонують щось нове.

До свого першого інтерв'ю в ролі куратора готувалася ретельно. Обирала письменника/цю, перечитувала роботи, готувала запитання, розшифровувала матеріал, співпра-

цювала з дизайнером. І ось, нарешті, опублікувала готову роботу. Інтерв'ю мало доволі високий рейтинг, тому можна було рухатися далі.

Мені постійно писали читачі групи, дякували за відгук про їхнього улюбленого автора. Так приємно розуміти, що є ті, кому подобається твоя робота.

Як це — бути куратором авторської рубрики? Насамперед ти — у постійному пошуку нового творця, слід багато читати. Завжди відчувати відповідальність за виконану роботу, особливо коли її тільки опублікували.

...Знову готую новий матеріал. Упевнена, він видасться цікавим і точно не останнім у моїй творчій діяльності.

Ольга САБОВЧИК,
студентка
відділення журналістики.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращий матеріал «Погляду» у # 8 (237) — «Мов вогонь на вітрі: «вступні» емоції» Тетяни Лесюк.

Найрейтинговішим за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є публікація Мирослави Гарздієв «Хочеш пізнати людину — намайой із нею сітку на 130 м²...» Вітаємо авторок!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

Учитель — не той, котрий навчає, а той, у кого вчаться...

Традиційно в першу неділю жовтня наша країна відзначає День учителя, а 5 жовтня — Всесвітній день учителів. Наші ж викладачі — ще й науковці, котрі виконують вагомий дослідницький роботу. Притому діляться з нами досвідом, наставляють на правильний шлях, навчають не лише теорії з певної дисципліни, а й практичного застосування знань у житті. За все здобувачі фаху дякують своїм педагогам. І навіть вітають в оригінальний спосіб.

Скажімо, торік представники факультету іноземної філології підготували плакати різними мовами, зокрема англійською, французькою, німецькою, румунською. Настрій створюють і завдяки повітряним кулькам,

листівкам, невеликим, але оригінальним подарунком.

Сьогодні наше завдання — нагадати викладачам: ми цінуємо їхню важку працю, навіть якщо іноді може здатися, що це не так.

Упевнена: цьогоріч так само буде. Навіть попри карантин. Зі святом Вас, наші шановні невтомні наставники!

Юлія ДЕРДЮК,
студентка
відділення журналістики.

«Гутен таг»

Кохання під грифом «іноземні...»

Кожна професія заслуговує на окремий день, коли люди шанобливо повинні згадати про важливість тієї чи іншої сфери. Існує обов'язок (за замовчуванням) привітати представників певної галузі, підкріпити словами вдячності впевненість у потребності. Цей час, а саме 30 вересня, настав і для перекладачів. Свято відзначають на міжнародному рівні. Із нагоди такої події я поспілкувалася з магістранткою факультету іноземної філології та філологічного факультету Марією Кондріч.

— **Дві магістатури — велике навантаження. Упевнена у своєму виборі?**

— Я вступила на «Середню освіту» — «Українська мова і література» і «Німецька мова і література». Із першого курсу хотіла навчатися на двох факультетах, але зрозуміла, що це буде складно. І щоб добре опанувати спеціальність, здобула спершу одну освіту. Уже на магістратуру твердо вирішила вступити на два факультети: на денну та заочну форми.

— **Із філологічним — зрозуміло. Червоний диплом бакалавра дає чітко зрозуміти, що всі роки ти грала першу скрипку. ФІФу буде теж така відданість?**

— Уже давно відвідую додаткові заняття, щоб відповідати професійному рівневі. Хочу в подальшому працювати перекладачем, а згодом зрозумію: це буде як основний фах чи додатковий. Наскільки мені відомо, у диплом запишуть німецьку мову і літературу та англійську мову і літературу, тому планую ще в швидкому темпі вивчити англійську.

— **Звідки черпаєш палку**

любов до іноземних мов?

— Мене запитували на вступних випробуваннях, чому вступаю на ФІФ. Відповіла німецькою — мріяла про це з дитинства. Проживаю у Воловецькому районі, у селі Верб'яз. У моїй школі (одній із небагатьох) учать німецьку. У нас був учитель, який використовував ігрові методики. Ми добре запам'ятовували матеріал. А ще згаданий педагог — мій сусід, вітався зі мною щодня «гутен таг», потім подарував книжку. Мене це захопило. Почала цікавитися німецькою мовою. До 9 класу мріяла бути хірургом, стала філологом, і в перспективі — плани ще на перекладача!

— **Які камені спотикання в роботі перекладача?**

— Запас слів. До прикладу, коли потрібно перекласти те, про що інформує посол на брифінгу. Доки він говорить, перекладач повинен уважно слухати й переказати одним-двома реченнями основну думку. Спочатку здебільшого виникають труднощі.

— **Чи важко було вступати?**

— Я складала іспит з інозем-

ної мови (25 тестів). Фаховий усний мав три завдання. У перших двох був час для підготовки, у третьому — ні. Кожен абітурієнт витягував перед комісією білет. Тема із зазначеного переліку, розташованого на сайті, стаття наукового стилю з термінологією... Потрібно було коротко проаналізувати й передати суть. Упоралася!

— **Уважаєш професію перекладача престижною?**

— Дуже прибутковою.

На світовому рівні перша мова — англійська, друга — німецька, потім — іспанська, французька. Наведу конкретний приклад. У Мукачеві є завод з іноземними інвестиціями. Якщо володієш мовою — тебе переводять одразу до структурного підрозділу (коли ще й орієнтуєшся в документації). Зарплата становить щонайменше 12 тисяч гривень.

— **На яких перекладачів ривняєшся?**

— Ходжу на додаткові заняття в одну з приватних місцевих шкіл. Мій викладач закінчив факультет іноземної філології, довго жив у Німеччині. Паралельно займається перекладацькою діяльністю. Для мене він — приклад, як потрібно працювати над собою.

— **Чи мрієш перекласти давню книжку?**

— Давню — ні. Хіба що сучасну. Навіщо «копатися» у давньому, якщо можу торкнутися сучасного? Принаймні мені цікавіше так.

P.S.: Вітаю всіх представників вищезгаданої професії. Ваша діяльність — справді потрібна й надзвичайно цікава. Бажаю творчого запалу, ентузіазму й терпіння!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 3577. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 29.09.20. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.ТАРАСЮК.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.